

הפטרה מבוארת

על-פי המלבי"ם

שתי הלכות ביום

פרשת בא (למנהג האשכנזים והספרדים)

ספר ירמיהו פרק מו, יג - כח

פרשת השבוע עוסקת במכות שבאו על מצרים, ומפטירים בנבואת ירמיה על הכאת מצרים על ידי נבוכדנצר מלך בבל.

ארץ מצרים הוכתה שלש פעמים על ידי נבוכדנצר מלך בבל, ונבואה זו עוסקת בפעם השניה שעלה נבוכדנצר למלחמה על מצרים: (יג) **הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא, לְבֹא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם.** (יד) **הַגִּידוּ אֶת הַדָּבָר תְּחִילָה בְּמִצְרַיִם,** שבא נבוכדנצר להלחם בהם, **וְהַשְּׁמִיעוּ בְּמִגְדוֹל וְהַשְּׁמִיעוּ בְּנֹף וּבִתְהַפְנִיחַס,** שהם היו ערי המבצר של מצרים, ותוכן ההכרזה יהיה כך, **אָמְרוּ, הַתִּיצֵב וְהִכֵּן לָךְ כְּלֵי מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עַל הָעָרִים,** אך לא שייצאו לקראת האויב, **כִּי כָּבַר אֶכְלָה חָרֵב סְבִיבֶיךָ.** (טו) **מִדּוּעַ נִסְחַף אֲבִירֶיךָ -** מדוע נשטפו הגיבורים במלחמה, **הַגִּם שֶׁהָיוּ בְּעָרֵי מִבְצָר, וּמְשִׁיב, לֹא עָמַד, כִּי ה' הִדְפּוּ.** (טז) **ה' הִרְבָּה בָּהֶם כּוֹשֵׁל, גַּם עַל יַדֵּי הַמַּכְשׁוֹל נָפַל אִישׁ אֶל רַעְהוּ,** ונעשתה ביניהם מלחמה פנימית, ועל ידי זה היתה חרב איש ברעהו, והתפזרו העמים שבאו לעזור למצרים במלחמה, **וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעָמִים זֶה לָזֶה, קוּמָה וְנִשְׁבְּהָ אֶל עַמָּנוּ, וְאֵל אֶרֶץ מוֹלְדֹתֵינוּ, מִפְּנֵי חָרֵב הַיּוֹנָה -** מפני חרבו של נבוכדנצר מלך בבל, ומכונה כך כיון שמלכות בבל היתה חוקקת על דגלה דמות יונה. (יז) **קָרְאוּ שָׁם -** בתחילה קראו ופרסמו בקול גדול, **שִׁפְרָעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם יבֹא לְמָקוֹם הַמִּלְחָמָה בְּשָׂאוֹן -** רעש גדול ועם רב, ואחר כך, **כַּשְׂלָא בֵּא מִיַּד, הַשְּׁמִיעוּ קוֹל שִׁפְרָעָה הָעֶבְרִי הַמוֹעֵד -** שינה את הזמן, ואמר שיבוא בזמן אחר. (יח) **אִמְנָם ה' אָמַר שֶׁלֹּא יבֹא פְרַעָה כָּלֵל, חֵי אֲנִי, נֶאֱמַר הַמֶּלֶךְ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ, כִּי כְתוּב בְּהַרִים -** כשם שהר התבור נמצא סמוך להרים אחרים, אך אינו יכול להלך אליהם, **וּכְכַרְמֵל בָּיִם -** וכמו שהר הכרמל עומד על שפת הים אך אינו יכול להכנס לים, **כִּי ה' קָבַע בְּמָקוֹמָם שֶׁלֹּא יִמוּשׁוּ מֵהֶם, יָבֹא -** כך פרעה מלך מצרים, הגם שהוא קרוב למקום המלחמה, **לֹא יבֹא לְשֵׁם [וּכְאוֹמֵר, אִם הָהָרִים הִלְלוּ יִנּוּעוּ מִמָּקוֹמָם, אִזּוּ גַם פְּרַעָה יבֹא].** (יט) **אִמְנָם, לֹא יבֹא פְרַעָה מִמָּקוֹמוֹ לְמִלְחָמָה, אֶךְ לְגַבֵּי הַגְּלוֹת יִנּוּעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי מִצְרַיִם מִמָּקוֹמָם, וְלִכֵּן כָּלֵי גוֹלָה עָשִׂי לָךְ, יוֹשְׁבֵי בַת מִצְרַיִם, כִּי הָעִיר נָף, שֶׁהִיְתָה עִיר הַמַּמְלָכָה, לְשִׁמָּה [-לְשִׁמְמָה] תִּהְיֶה, וְנִצְתָה מֵאִין יוֹשֵׁב.** (כ) **עָגְלָה יָפָה פִּיָּה מִצְרַיִם, כִּי הַמִּצְרַיִים הָיוּ עוֹבְדֵי אֶת הַשּׁוֹר, וַיִּיחָסוּ לוֹ כּוֹחוֹת אֱלֹהוֹת, וְהַעֲמִידוּ דְמוֹת עֵגֶל יָפָה בְּעִיר נוֹף, קָרָץ מִצְפּוֹן בָּא בָּא -** ובא לו החיתוך והשחיטה על ידי הכשדים, שבאו מצד צפון, **כִּי כַשְׂכַּשְׁוּ הַכְּשָׁדִים אֶת נוֹף הַשְּׁמִידוֹ אֶת דְמוֹת הָעֵגֶלָה שֶׁהַעֲמִידוֹ שֵׁם הַמִּצְרַיִים, וְהָעֵגֶלָה מְרֻמָּזָה גַם עַל כָּל הַמִּצְרַיִים, שֶׁבָּחָרוּ לָהֶם אֶת הָעֵגֶל לְאֱלֹהִים, וְנִכְבְּשׁוּ עַל יַדֵּי הַכְּשָׁדִים.** (כא) **גַּם שְׁכָרְיָהּ בְּקָרְבָּה -** גם בני האומות האחרות, שנשכרו על ידי המצריים לסייע להם במלחמתם, **וּמְשׁוּלִים כְּעֵגְלֵי מְרֻבָּק -** כעגלים העומדים לפיטום, **כִּי הָיוּ גַם עֲתִידִים לְהַתְפַּטֵּם מִטוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאַחֲרֵי מִפְּלַת הָעֵגֶלָה, שֶׁהִיא מִצְרַיִם, כִּי גַם הִמָּה הִפְנוּ עַצְמָם לְלַכֵּת לְאַרְצָם, נִסּוּ -]**

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מגוון לימודים בנושאים שונים, ובכמה שפות. מעוניין ללמוד ולהבין את שאר פרקי הנ"ך? הצטרף למסלול לימוד 'נ"ך מבואר' של ארגון 'שתי הלכות ביום', ותקבל פרקי נ"ך מבוארים, בכל בוקר ישירות לתיבת הדוא"ל שלך! להצטרפות לאחד או יותר ממסלולי הלימוד בדוא"ל: office@2halachot.org

ברחו] יִחַדְיוּ, לֹא עֲמְדוּ, כִּי יוֹם אִידָם בָּא עֲלֵיהֶם, והוא היום שלפי טבע המערכה תם זמן גדולתם, וכן הגיעה עֵת פְּקֻדָתָם - הזמן שנגזר מעם ההשגחה העליונה להענישם על כל חטאייהם. (כג) קוֹלָה של מצרים פְּנַחֵשׁ יִלְךְ, וכמו שנענש הנחש הקדמוני ונקצצו רגליו, כך כביכול נקצצו רגלי המצריים, שלא יוכלו ללכת ממקומם, כִּי בְּחִיל יִלְכוּ אויביה, וּבְקֻדְמוֹת בָּאוּ לָהּ, לקצץ את רגליה, פְּחֻטְבֵי עֵצִים הבאים אל היער בקרדומות. (כד) ואותו חיל שעלה על מצרים בקדומות פָּרְתוּ את יַעֲרָה, נֶאֱמַר ה', כִּי הִ'יעַר', שהוא משל אל העם במצרים, היה רב מאד, עד אשר לֹא יִחַקֵּר, ואף על פי כן כרתוהו, כִּי אותם חיילים שבאו עם הקרדומות רַבּוּ מְאֹד, וְאִין לָהֶם מְסַפֵּר, ועלה בידם להכריתם. (כה) הַבִּישָׁה - נשארה מבוששת בַּת מִצְרַיִם, כִּי נִתְּנָה בְּיַד עַם צְפוֹן, שהיו הגולים ממצרים עבדים לכשדים, הבאים מצפון לה. (כז) אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הֲנִי פוֹקֵד לְהַבִּיא פּוֹרְעֵנוֹת אֶל אָמוֹן מִנָּא - העבודה זרה ששמה אמון, שהיתה בעיר נא [והיא אלכסנדריה], וְעַל פְּרָעָה, שנלקחה ממנו ארצו, וְעַל מִצְרַיִם, והם יתר העם, וְעַל שֵׁאֵר אֱלֹהֵיהֶּ, וְעַל מְלָכֵיהֶּ. וְעַל פְּרָעָה - יפקוד ה' על פרעה פעם נוספת, בשעה שנלחם שנית ונהרג על ידי נבוכדנצר, וְעַל הַבְּטָחִים בּוֹ. (כח) וּנְתַתִּים לַהֲרִיגָה בְּיַד מִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם, וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל, וּבְיַד עַבְדָּיו, וְאַחֲרֵי כֵן - אחרי ארבעים שנה, כשיסתיים זמן מלכות בבל, לחזור מצרים ותִּשְׁכַּן כִּימֵי קֹדֶם, נֶאֱמַר ה'. (כט) כיון שהזכיר את הזמן שבו תחזור מצרים לשכון בהשקט וביטחה, והיה זה בעת מלכות כורש, מוסיף ומתנבא על ישראל, וְאַתָּה, אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב [ה'יראה' זהו פחד פשוט של הגוף, ומיוחס להמון העם המכונים תמיד בשם 'יעקב'], וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל [ה'חתת' הוא פחד נפשי ורוחני, ומיוחס לישראל], שזהו הכינוי לגדולי האומה וחשוביה], כִּי הֲנִי מוֹשַׁעַךְ מִרְחוֹק, כִּי בעת חורבן בבל תהיה פקידה לישראל על ידי כורש, שהתיר לישראל לעלות לארצם ולבנות את בית המקדש, וְאַתָּה זִרְעָה אֲשִׁיב מֵאֶרֶץ שְׁבִיִּים, ודבר זה היה בדור שאחריו, בעת מלכות דריוש, ששבו מהגולה הדור השני, שהוא זרעם של הגולים מארץ ישראל, וְשָׁב יַעֲקֹב לְאֶרְצוֹ, וְשָׁקֵט מִמַּלְחָמָה פְּנִימִית, וְשָׁאֲנוֹ מִמַּלְחָמָה חִיצוֹנִית, וְאִין מְחַרֵּיד, כִּי לֹא יִהְיוּ הַמְּחַרֵּידִים קִיּוּמִים בְּמִצִּיאוֹת כָּלֵל, וכמו שיבאר בפסוק הבא. (ל) אַתָּה, אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב נֶאֱמַר ה', כִּי אַתָּה אָנִי, כִּי אַעֲשֶׂה כָּלֵה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה, והם הכשדים והאשורים שהיו לישראל גולים ביניהם, וכיון שיכלו לגמרי, לֹא יִהְיֶה מִי שִׁיחַרֵּיד אֶת יִשְׂרָאֵל כָּלֵל, וְאַתָּה לֹא אַעֲשֶׂה כָּלֵה. וְיִסְרַתִּיךָ - כִּי הַגֵּם שֶׁאֵיִסַּר אוֹתְךָ בִּיִּסּוּרִים, יִהְיֶה זֶה לְמִשְׁפָּט עַל עוֹנוֹתֶיךָ, לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם, וְנִקָּה לֹא אֲנִיךָ - לֹא אֶעֱנִישְׁךָ בְּעוֹשׂוֹת שֶׁל כָּלִיוֹן, כִּי בְּכָל פֶּעַם הַיִּסּוּרִים מְכַפְּרִים עַל הַחַטָּאִים, מֵה שֶׁאֵין כֵּן בְּגוֹיִים, שֶׁמִּמֶּתִין ה' עַד שִׁיחַטְאוּ וְתַתְּמֵלֵא סֵאתָם, וּמְכַלָּה אוֹתָם לְגַמְרֵי:

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

